

GYŰJTŐ: DR. NORVAY PÉTER

GYŰJTÉS IDEJE: 1968.

TART.: GADÁNTI NÉPI ÉPÍTKEZÉSI ADAROK

3 lap

FÖLDRAJZI MUTATÓ: GADÁNT

SZAKMUTATÓ: X₁

PAPÍRIPARI VÁLLALAT

KISKUNHALASI GYÁRA

LELTÁRKÖNYV

ÁTVEZETVE AZ EGYS. LTK. 4151-es TÉTELE ALÓL

4151

NA-1267

III/7/4

OMF felmérés: Morvay Péter 1968.

G a d á n y

Spajcer János, Fő u.23. sz. lakóháza. 1819-ből a mestergerenda szerint.

Fal: vert fal.

Tető: nyerges-szarufás, átkötő gerendákkal, cserépfedés

Gerendázat: a mestergerenda bárdolt hárs, a keresztgerendák /fügerenda/ bükk. Egy faragott, a többi fűrészelt.

A zsuppfedél 1944-ben a háborus események folytán leégett. Ez is nyerges és tüzfalás volt. Már ezt megelőzően az 1880-as nagy tüzvész után is ujitani kellett a tetőt. Talán ekkor cserélték ki a kamra keresztgerendáit is, amelyek vékonyabbak mint a szobaiak. A tulajdonos édesanyja szerint az 1880-as nagy tüzvész előtt a ház végig pitaros volt.

Elől tapasztott oromfal /két padláslyuk, két nagy ablak/. Fehérre meszelt falak, alul fekete csikkal. Hátsó homlokzat egybeépült az istállóval.

Konyha eredetileg szabadkéményes volt. Ezt követte a mászóképmény, melyet 1947-ben cseréltek fel cilinderkéményre. A szobában eredetileg kívülről fűtött szemeskályha állott.

A szobában beépített kászli

88 I A 5 89

mestergerendán

Pincék, szőlőhegyi részen néhai Lutor Istvánné, Felsőhegy 20.

Szoba, füstökonyha, pince, istálló, pajta
tömésfal, tető félkontyos /"kisfaros"/
hátsó nyerges, zsuppfedél

Gerendázat: bárdolt, hasított tölgy, bükk,
berekfa /éger/

Eredetileg füstökonyha, ma cilinderkémény

Baumgartner József, Felsőhegy 9.

Istálló pajtával, kocsi fészerral összepitett pince
Ajtóban 1823 évszám.

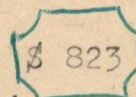

Fal: tömés, részben zsilipelt borona, ill. téglá, a pajtáé falás

Tető: nyeregtetős, szarufás, elől nyerges, hátul leeresztett
/faros/ - pincédomb van a végén, zsuppfedél.

Gerendázat: bárdolt tölgyfa, vastag faragot pallók

A belső pince, istálló és a pajta fele lepadlásolva 823 ajtón
kocsifészter, pajta - istálló - külsőpince - belsőpince

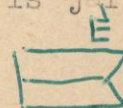
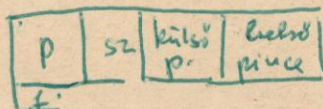
Karl Sándor, Felsőhegy 35.sz.pincéje Szoba-külső pince - belső pince
Egy bejárati ajtó

Egy ablak a szobán, kicsi, fatáblás, kétrétegű

Sátortetős, az éleken lépcsőzetes zsuppolás, felül szegés
cilinder kémény

Dombi Istváné, Felsőhegy 42. ehhez pajta és fészter is járult.

Mercz Sándor, Felsőhegy 5. pincék szobával,
beépített falkászli a szobában
fafondoros /csavaros/ szőlőprés

Vajsz István, Felsőhegy 28. 1843 évszámú pince
behárati ajtón

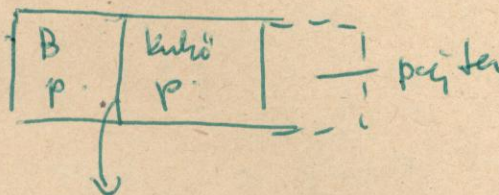
zsupp
korábban nád

Fal tömés, a belső pince közfala zsilipelt boronafal

Gerendázat: faragott tölgyfa, a közfalban és az
ajtók vastag bárdolt tölgyfapallók

Körös-körül fehérre meszelve, alul fekete csikkal.

Az épülethez egy fiókos falás pajta is tartozott.

boronafal boronafal

4151

III/7/6

OMF felmérés: Morvay Péter 1968.

G a d á n y - vegyes lakosságu, magyar-sváb-horvát

Település:

Utcás, melyhez szőlőhegy csatlakozik, szétszórt lakóházakkal és pincékkel.

Marcali közelsége jellegtelennitette.

Vertfal általános, félkontyos, zsupptető volt általános.

A faanyag a régi házakban és pincékben a környékbéli erdőkből került ki - bárdolt pallók, gerendák, lécek,

Boronás-zsilipés építésmód szőlőkben.

Elég sok volt a féltelkes 20 hold körüli gazda.

Többszöri tűzvész után modernizálódott, zsupptetős épületei eltűntek.

Század elején még voltak talpas-sövényfonásos pitvaros házak.

A múlt század második felében terjedt el és kizárólagos lett a vertfal a "tömés".

Fedél formában ma a nyeregtetős az uralkodó. Itt-ott "faros, kisfaros, csipölös" házvégekkel /sátortető/.

A múlt század végétől: többféle sima cserép, apró cserép, hazai cserép, négyzetes formájú, palaszerűen alkalmazott cserép.

Voltak zsupptetős, falásas pajták, istállós pajták.

A hagyományos telekelérendezés fokozatosan átalakult, mivel a széles jobbágyporták osztódással elkeskenyedtek.

A szőlőhegyen /Felsőhegy, Ujhegy/ néhány zsupptetős különálló ill. lakószobával és pajtával összekapcsolt pince és lakóház található. A pincékben néhol boronafal.

Emlékezet szerint a szabadkéményes ház a múlt század végén általános volt, valódi füstökonyhának csak emléke él.

Ház előtti régi közkút Fő u.39.